

Ajankohtaisia asioita kuvailusta

Talonmiehen tuokio (40) 1.2.2024

Anneli Renfors

Kansalliskirjasto, Melinda-palvelut

Päivän ohjelma / Ohjelmanmuutos

- Ajankohtaisia kuvailuasioita -osiossa:
  - Tilaisuuden alkusanat & Ajankohtaisia asioita kuvailusta / Anneli Renfors, Kansalliskirjasto (Alephin ja RDA-kuvailun ohjesivujen päivityksestä, ennakkotiedoista, 5xx- ja 740-kentistä jne)
  - Fennica-kuulumisia (luokituskäytäntöjen muutoksista, yhtenäistettyjen nimekkeiden merkitsemisestä)/ Martin Engberg, Kansalliskirjasto
- Melindan tietueliikenteestä / Minttu Hurme, Kansalliskirjasto
- Quria linkitetyn kirjastodatan kuvailutyökaluna / Katriina Jylhä, Vaasan kaupunginkirjasto
- ~~Teos MARC 21 –formaattissa / Jaakko Tuohiniemi; Helsingin yliopiston kirjasto~~

Tapahtumat ja koulutukset keväällä 2024

- 21.3.24 Talonmies-Extra (14): (Verkko)äänikirjojen kuvailu
- 11.4.24 klo 13-14:30/15 Talonmiehen tuokio / Talonmies-Extra
- 23.5.24 klo 13-14:30/15 Talonmiehen tuokio / Talonmies-Extra
- Alustavasti: Kuvailun tiedotuspäivä 29.5.24 klo 10-15:30
- Ohjelmiin voi tulla muutoksia! Seuraa [Tapahtumat ja koulutukset 2024 -sivua](#).

Ilmoitusasioita

- Aleph-päivitys maaliskuulla (ajankohta täsmentyy myöhemmin) – tiedotusta tulossa
  - Oletuksena korkeintaan parin päivän käyttökato ja mahdollisesti Aleph-clientin päivitys kuvailijoille
- Helmet-kirjastoista tulee nykyisin Melindaan vain sellaisia tietueita, joita ei Melindassa ole ennestään (14.12.2023 alkaen)
- Fono/Tempo-aineistoa ei enää tule Melindaan (Ylen toimittamia musiikkietueita)
- Melindan määräaikaiseksi esihenkilöksi ja tietojärjestelmäpäälliköksi on valittu Mikko Lappalainen. Mikko on toiminut aiemmin mm. Sanasto- ja ontologiapalvelu Finton kehittämispäällikkönä ja tehnyt eri tehtävissä myös kuvailun kehittämistä ja kuvailutyötä.

Melindan asiakastyytyväisyyskysely

- Tulossa kolme erillistä ja lyhyttä Melindan asiakastyytyväisyyskyselyä kevään 2024 aikana
  - Vastaathan kaikkiin kolmeen
  - Ensimmäinen aukeaa 5.2.
  - Kyselyt lähetetään melinda-cat-listan kautta
  - Vastaaminen on tärkeää kattavan kuvan saamiseksi Melinda-kuvailijoiden tyytyväisyydestä ja kuvailuympäristön kehittämistarpeista

Metatietosanaston päivittäminen 1/2

- [Metatietosanaston kehittäminen](#) – taulukkoa on päivitetty
- Poistettu Metatietosanastosta ja korjattu Melindassa:
  - [Nimekkeen](#) alakäsitteet:
    - [avattu nimeke](#)
    - [lyhenne avattuna](#)
    - [lyhenne avattuna kannessa](#)→ Nimekkeen avatut muodot ilmaistaan MARC 21 -formaattissa **246 3#** #a XXXXX
  - [Nimekkeen](#) alakäsitteet:
    - [epäitsenäinen nimeke](#)
    - [lohkosarjan nimeke](#)
    - [päänimeke translitteroituna](#)
    - [Yleisnimeke](#)

Metatietosanaston päivittäminen 2/2

Poistettu [Teoksen muoto](#) -ryhmästä termit:

- [elokuva-arvostelu](#)
- [kirja-arvostelu](#)
- [musiikkiarvostelu](#)
- [sirkusarvostelu](#)
- [taidearvostelu](#)
- [tanssiarvostelu](#)
- [teatteriarvostelu](#)
- [videoarvostelu](#)

Poistettu [sivun](#) alakäsitteet:

- [...numeroimatonta sivua](#)
- [...sivua useina numerointijaksoina](#)
  - Fraaseja suositellaan silti käytettäväksi 300-kentässä

Poistettu Melindassa 740-kentät, jos on sama nimeke sekä 246#a- (Muut nimekkeet) että 740#a-kentässä (Lisäkirjaus – kontrolloimaton nimeke), kun 740-kentän 2. indikaattori on #. Jos 740-kentän 2. indikaattorin arvo 2 (= analyttinen kirjaus), on 740-kenttä säilytetty.

Kuvailun ohjesivujen osoitteenmuutos 1/2

- Kuvailun ohjesivujen, [RDA-kuvailu MARC 21 –formaattilla](#), siirto uusiin osoitteisiin ja uudelle alustalle HY Wikistä XWikiin on meneillään – myös ulkoasu muuttuu.
- Nykyisissä ohjeissa on päivityskatko 29.1.- max 14.2.2024, mutta **ohjeet ovat kuvailijoiden käytössä normaalisti.** - Nykyisiltä ohjesivuilta löydät sivujen siirtoon liittyvää tietoa.
  - Päivityskatkon aikana ohjeiden ylläpitäjät muokkaavat ohjeita uudella alustalla.
  - Kun muokkaukset on tehty, ohjesivut avataan uusissa osoitteissa.
  - Uusista osoitteista tiedotetaan heti, kun ne ovat käytettävissä (viimeistään 14.2.2024) – 15.2. nykyiset ohjesivut sulkeutuvat eikä niihin enää pääse.

Kuvailun ohjesivujen osoitteenmuutos 2/2

- Huom! Osoitteiden muutokset on päivitettävä myös mahdollisiin kirjastojen omiin ohjeisiin ja selainten kirjanmerkkeihin.
- Sivut ovat julkiset, mutta vain rekisteröityneet käyttäjät voivat kommentoida niitä. Löydät ohjeet rekisteröitymiseen sivuston oikean yläkulman hampurilaisvalikosta, kun uusi sivusto on avattu.
- Jos olet aiemmin rekisteröitynyt HY Wikiin, käyttäjätunnuksesi siirtyy XWikiin. Salasana on kuitenkin asetettava uudelleen ensikäytön yhteydessä.
- Korkeakoulujen Haka-tunnuksilla kirjautuminen onnistuu XWikiin kuten aiemmin.
- Jos käyttäjätunnuksessasi on erikoismerkkejä (piste ja useimmat erikoismerkit), ne muuttuvat alaviivaksi _ siirrossa.

5xx-kentistä kuvailussa

- 500 - Yleinen huomautus (T)
  - Kenttään tallennetaan kaikki ne yleiset huomautukset, jotka eivät sovi muihin huomautuskenttiin. Kenttää toistetaan niin, että eri asioita koskevat huomautukset merkitään kukin omaan kenttäänsä.
- Huom! Käytä huomautuksiin niille varattuja 5xx-kenttiä
- Käytä sovittuja fraaseja
- Kansalliskirjaston ja Kirjavälityksen ennakkotieto-tiedot 500- ja 594-kentissä

Ennakkotiedoista muistutuksia 1/3

- Kaikki ENNAKKOTIETO-asiasanat on tarkastettava ja vaihdettava oikeaan kenttään tai poistettava mikäli ne eivät ole relevantteja sekä kaunokirjallisuuden että muun aineiston tietueista
- Kaunokirjallisuuden ENNAKKOTIETO-asiasanoista [Talonmiehen tuokiossa 28.9.23](#) ja [Talonmiehen kirjeessä 3/2023](#):
  - Painotettiin kaunokirjallisuutta, koska kaunoaineistossa 653-kenttiä oli usein jäänyt poistamatta ja sen koettiin olevan erityinen ongelma. 653-kenttään merkitään siis kustantajan antamat avainsanat.
  - Sekä Fennica että Kirjastopalvelu eivät tee kaunokirjallisuuden asiasanoitusta Melindaan

Ennakkotiedoista muistutuksia 2/3

- Päivitä myös kuvailutaso, kun kuvailet ennakkotietueen valmiiksi
- Jos et päivitä kuvailutasoa, ennakkotietojen automaattiset eräajojen prosessit pitävät tietuetta edelleen ennakkotietueena ja päivittävät uuden ennakkotiedon sen päälle
  - > Esimerkiksi jo korjatut ENNAKKOTIETO-asiasanat tulevat takaisin, jolloin tietueesta löytyy sekä korjatut asiasanat että ENNAKKOTIETO-asiasanat
- Kuvailutasot Melindassa
- ENNAKKOTIETO-asiasanoja poistetaan myös eräajoina Melindassa, jos tietue on tasolla # tai 4 tietyin aikaväleihin

Ennakkotiedoista muistutuksia 3/3

- RDA-sovellusohjeessa tällä hetkellä 366-kentän kohdalla suositus ennakkotietojen merkinnästä ao. kenttään -> Kirjavälityksen ja Kansalliskirjaston ennakkotiedot merkitään kuitenkin seuraaviin kenttiin:

Poista nämä kentät, kun teet ennakkotietoa täydentävän kuvailun:

500 ## #a ENNAKKOTIETO / KIRJAVÄLITYS

500 ## #a ENNAKKOTIETO / KANSALLISKIRJASTO

500 ## #a TARKISTETTU ENNAKKOTIETO / KIRJAVÄLITYS

500 ## #a Koneellisesti tuotettu tietue.

Älä muokkaa/poista kenttiä, joissa #9 FENNI<KEEP>, #5 FENNI tai #5 FI-VAPAA

- Älä siis poista kenttää: 594# a ENNAKKOTIETO / KIRJAVÄLITYS #5 FENNI

740 Lisäkirjaus – kontrolloimaton nimeke (T) 1/2

- [740-kentän ohjeistusta](#) ollaan muuttamassa – ohjeistusta tulossa myöhemmin, liittyy Teos MARC 21 -formaattissa -työryhmän toimintaan
- RDA-sovellusohjeen 740-kentän esimerkeistä poistettu 740-kentät

ESIMERKIKSI [70X-75X Lisäkirjauskentät](#) – Analyyttiset kirjaukset-kohta:

1001 #a Lehtinen, Tuija, #e kirjoittaja. #0 (FI-ASTERI-N)000050332

245 10 #a Nappeja ja nettirakkautta / #c Tuija Lehtinen.

700 12 #i Sisältää (ekspressio): #a Lehtinen, Tuija, #d 1954- #t

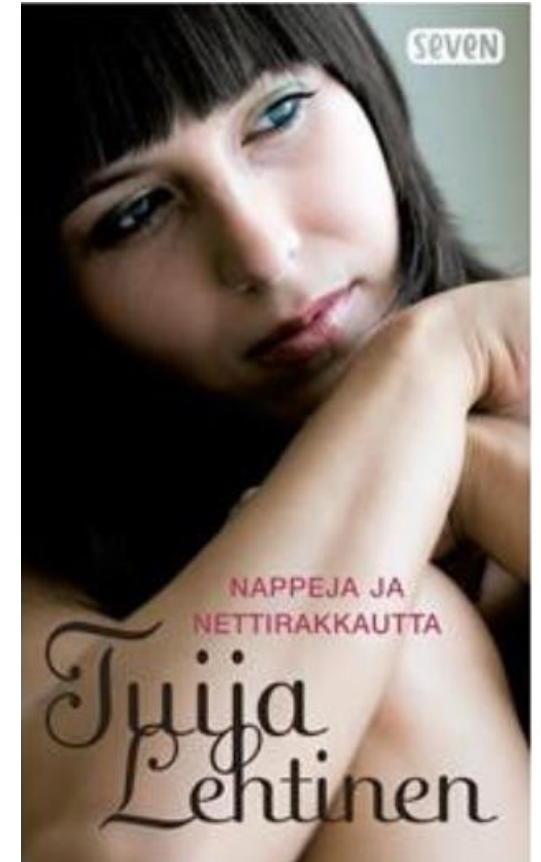
Nappikaupan naiset, #l suomi. #0 (FI-ASTERI-N)000050332

700 12 #i Sisältää (ekspressio): #a Lehtinen, Tuija, #d 1954- #t Kolme

miestä netissä, #l suomi. #0 (FI-ASTERI-N)000050332

~~740 02 #a Nappikaupan naiset.~~

~~740 02 #a Kolme miestä netissä.~~

740 Lisäkirjaus – kontrolloimaton nimeke (T) 2/2

ESIMERKKI – käänös teoksesta (tätä esimerkkiä ei RDA-sovellusohjeessa):

245 10 #a Myrskyluodon Maija / #c Anni Blomqvist ; suomentaneet Björn-Christer Lindgren ja Liisa Ryömä.

505 00 #t Tie Myrskyluodolle -- #t Luoto meressä -- #t Maija -- #t Meren voimia vastaan -- #t Hyvästi Myrskyluoto.

700 12 #i Sisältää (ekspressio): #a Blomqvist, Anni, #d 1909-1990. #t Vägen till Stormskäret, #l suomi. #0 (FI-ASTERI-N)000067548

700 12 #i Sisältää (ekspressio): #a Blomqvist, Anni, #d 1909-1990. #t Med havet som granne, 700 12 #i Sisältää (ekspressio): ...

700 12 #i Sisältää (ekspressio): ...

700 12 #i Sisältää (ekspressio): ...

700 12 #i Sisältää (ekspressio): ...

~~740 02 #a Tie Myrskyluodolle~~

~~740 02 #a Luoto meressä~~

~~740 02 #a Maija~~

~~740 02 #a Meren voimia vastaan~~

~~740 02 #a Hyvästi Myrskyluoto~~

Kiitos!

melinda-posti@helsinki.fi

Melinda-wiki: <https://www.kiwi.fi/display/melinda>

<https://twitter.com/Melindapalvelu>